

OVERBAL TILNI IDROK ETISHDA PRAGMATIK KOMPETENSIYA.

Muxammadov Doniyor Saydolim o'g'li

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti 1-kurs talabasi,

Imo-ishora, Mimika, Pantomimika, Exologik, ya'ni aks sado, Signifikatsiya, Daktilogik (barmoq nutqi). Inson er yuzasidan hayot va faoliyat ko'rsatish davrining dastlabki pallasida asosiy nutq turi sifatida imo-ishora alohida ahamiyat kasb etgan. SHuning uchun etnik stereotiplar asosida muayyan kechinmalarni, ma'lum axborotlarni shaxslararo munosabat jarayonida uzatish va qabul qilishda ifodalanuvchi tovushsiz, lekin ma'noli, mazmunli nutq turi imo-ishorali nutq deyiladi. Masalan, o'zbeklarda fikrni tasdiqlash old tomonga bosh siltash bilan ifodalansa, xuddi shu ma'noni bulg'orlarda boshni sarak-sarak qilish anglatib keladi. Bir xalqda sanash boshmoldoqdan boshlansa, boshqasida jimjiloqdan, birisida barmoqlar bukilsa, ikkinchisida unday qilinmaydi. Aksariyat hollarda imo-ishora his-tuyg'usiz namoyon bo'ladi va shaxslararo munosabatning tub ma'nodagi ham quroli, ham vositasi funksiyasini bajarib kelgan. Lekin uni his-tuyg'usiz deb nomlash ham ilmiy-amaliy qiymatini pasayishiga olib keladi, bu holat uning ijtimoiy funksiyani o'zida aks ettiradi, shaxslararo munosabat mag'zini tashkil etib kelgan, ba'zida hozirgi zamonda ham undan keng ko'lamda foydalaniladi.

YUz harakatlari (fizionomiya) yordamida insonni inson tomonidan idrok qilish, o'zgalar fikriga javob qaytarish, tana a'zolari rangining o'zgarishi hisobiga haxslararo munosabatga kirishishda namoyon bo'luvchi noverbal nutqturiga mimika deyiladi. Tilshunoslikda pragmatik kompetensiya - bu kontekstga mos ravishda tildan samarali foydalanish qobiliyatidir. Pragmatik kompetensiya ko'proq umumiy kommunikativ kompetentsiyaning asosiy yo'nalishi hisoblanadi. Ushbu atama 1983 yilda sotsiolingvist Jenni Tomas tomonidan kiritilgan Amaliy tilshunoslik maqola, "Madaniyatlararo pragmatik muvaffaqiyatsizlik, unda u" ma'lum bir maqsadga erishish va tilni kontekstda tushunish uchun tildan samarali foydalanish qobiliyati "deb ta'riflagan. "Pragmatik kompetensiya ... deganda ma'lum bir illyuziyalarni amalga oshirish uchun ma'lum bir tilda mavjud bo'lgan lingvistik resurslarni bilish, nutq harakatlarining ketma-ket jihatlarini bilish va nihoyat, ma'lum bir tilning lingvistik resurslaridan tegishli kontekstli foydalanishni bilish tushuniladi. " "Amaliy vakolat vakolatiga ko'ra, nutqning: "Nega bunday shovqin qilyapsiz? kimdir to'xtashini so'raydi yoki qiziqish bilan chinakam savol beradi yoki ming'irlaydi sotto voce izoh. "

"Tarkibini bilishning ahamiyati yo'q: 'Bu qutichani ko'tara olasizmi? agar siz ma'ruzachi sizning qanchalik kuchli ekanligingizni (savol) yoki sizning katakchangizni (so'rovingizni) ko'chirishingizni xohlash-qilmasligini hal qila olmasangiz.

"Pragmatik kompetensiyasiz grammatik qobiliyatga ega bo'lish mumkin. Tom Sharpening" Amp Stuff "romanidagi maktab o'quvchisi aytilganlarning barchasini

tom ma'noda oladi; yangi bargni topshirishni so'rashganda, u maktab direktorining kameliyalarini qazib oladi. tildan foydalanish tilning o'zi bilganidan farq qiladi, pragmatik kompetentsiya lingvistik kompetentsiya emas. Grammatik kompetensiyaning tavsifi ma'ruzachi buni qanday bilishini tushuntiradi. Nega bunday shovqin chiqaryapsan? bu mumkin bo'lgan inglizcha jumladir - Nega bunday shovqin chiqaryapsan? emas

Mediata'limdan ko'zlangan asosiy maqsad mediasavodxonlikni shakllantirishdir. Boisi savodxonlikning aynan shu turi insonga axboriy maydonda televideniye, radio, video, kinematograf, matbuot, internet, mediamadaniyatning tilini tushunishga,

International scientific-practical conference on the topic of "Problems and perspectives of modern technology in teaching foreign languages"

axborotlarni tahlil etish yo'li bilan qabul etishga, axborotlardan faol foydalanishga yordam beradi. Mediasavodxon odam sotsiomadaniy, siyosiy kontekstdagi medianing faoliyatini tahlil etish, baho berish qobiliyatga ega bo'ladi.

Xo'sh, mediata'lim madaniyatlararo kommunikatsiya kontekstida, xususan, fan, ta'lim va madaniyatlararo kommunikatsiya jarayonlarida xavfsizlikni ta'minlashda qanday o'rin tutadi?

Bugun insoniyat uning ma'naviyati, badiiy-estetik didi, ijtimoiy va intellektual qadriyatlari va qiziqishlariga ta'sir etuvchi katta miqdordagi axboriy oqimga duch kelmoqda. Mediadagi axborot har bir millat, madaniyatning o'ziga xos tafakkuri va taraqqiyotini, dunyoni idrok etish shaklini namoyon etadi. Bir paytning o'zida media madaniyat tashuvchi vosita sifatida atrof-olamni noadekvat qabul qilish, kommunikativ xatoliklar va madaniyatlararo tushunmovchiliklarga yo'l qo'yish, kelgusida o'zaro konfliktlarga olib kelishi mumkin bo'lgan noturg'un vaziyatlarni yuzaga keltirishi mumkin.

Noverbal muloqot va xulq-atvor to'g'risidagi ilmiy izlanishlar 1872 yilda Charlz Darvinning "Insonlar va hayvonlarda emotsiyalar ifodasi" nomli asarining nashriyoti bilan boshlandi. O'sha vaqtdan buyon, so'zlashuv muloqot va xatti-harakatlarning turlari, ta'siri va ularning ifoda etilishi bo'yicha ko'plab tadqiqotlar olib borildi.

Ushbu ishoralarning sezilarli darajada o'ta kichikligi bois biz ulardan ongli ravishda xabardor bo'lmaymiz. Biroq, tadqiqotlar noverbal muloqotning to'qqiz turini, shu jumladan noverbal belgi va xatti-harakatlarni aniqladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Палуанова, Х. Д. "Инглиз, ўзбек, рус ва қорақалпоқ тилларида экологик терминларнинг деривацион-семантик принциплари. Филол. ф. док..... дис." (2016).
2. Палуанова, Халифа Дарибаевна. "Изучение экологических единиц в английском языке." (2016): 72-72.